

Anti-Pestprotocol

Versie januari 2023

Basisschool Grote Beer
Gunstersteinweg 60
2531 JZ Den Haag

Dit PESTPROTOCOL heeft als doel: Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Inhoud

Inleiding.....	4
Grondwet van Grote Beer/De Vreedzame School.....	5
Regels die gelden in alle groepen.....	5
Het onderscheid tussen plagen en pesten.....	7
Signaleren rollen/pestgedrag.....	8
Online pesten.....	14
Hoe gaan we daar op Grote Beer mee om?.....	15
Samen met ouders zorgen voor sociale veiligheid.....	18
Tot slot.....	19
Bijlage 1: Stappenplan mediatie.....	20
Bijlage 2: Regels gebruik internet en sociale media.....	21
Bijlage 3: Sociale media in en buiten de school.....	22
Bijlage 4: Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling.....	23
Bijlage 5: Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest.....	24
Bijlage 6: Leidraad voor de steungroepaanpak tegen pesten.....	25

Inleiding

Grote Beer is een Vreedzame School. De Vreedzame School is een programma dat ernaar streeft om de school en de klas een democratische gemeenschap te laten zijn, waarin iedereen zich verantwoordelijk en betrokken voelt, en waarin conflicten constructief worden opgelost. Voor de uitgangspunten en werkwijzen verwijzen wij naar de website: www.devreedzameschool.nl. De Vreedzame School is een preventief programma ten aanzien van gedragsproblemen. Het werkt aan een positief sociaal klimaat waarin ieder kind gehoord en gezien wordt en 'ertoe doet'. In het algemeen leidt de invoering van het programma dan ook tot positief sociaal gedrag van kinderen. Maar soms is het toch niet genoeg en is er meer nodig. Voor deze incidentele gevallen hebben wij het antipestprotocol ontwikkeld.

Doel van het anti-pestprotocol: We willen een school zijn waarin alle kinderen zich prettig en veilig voelen en zich op een positieve manier kunnen ontwikkelen. We proberen d.m.v. De Vreedzame School een pedagogisch klimaat te scheppen waarin dit optimaal mogelijk is. Toch kan het gebeuren dat op Grote Beer pesten voorkomt. In dit protocol leggen we vast hoe we pestgedrag benaderen, wat we doen om pesten te voorkomen, hoe we pesten signaleren en hoe we handelen als pesten toch voorkomt. We willen zo een helder beleid voeren ten aanzien van pesten waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen in voorkomende gevallen.

Op Grote Beer is Esengül Polat de anti-pest coördinator. De anti-pest coördinator kan na de leerkracht het aanspreekpunt zijn voor alle betrokkenen in de schoolorganisatie m.b.t. pesten. Tevens bewaakt zij de procedures en streeft naar een win-winsituatie. De anti-pest coördinator brengt de betrokkene(n) indien noodzakelijk in contact met de vertrouwenspersonen van Grote Beer: Niels van Brecht, Jolanda van den Ende en Anneke Greven. De vertrouwenspersoon is een persoon waar de leerling terecht kan op het moment dat hij bepaalde dingen in vertrouwen wil delen met een volwassen persoon. Alles wat besproken wordt met de vertrouwenspersoon is vertrouwelijk.

Grondwet van Grote Beer/De Vreedzame School

- Veiligheid; We horen bij elkaar.
- Betrokkenheid; We hebben oog, oor en hart voor elkaar en de omgeving.
- Plezier; We werken, spelen en leren samen op een prettige manier.
- Vertrouwen; We kunnen bouwen op elkaar.
- Teamgeest; We dragen allemaal ons steentje bij.
- Vakmanschap; We leren door en van elkaar.

Regels die gelden in alle groepen:

- 1 Benader de ander zoals je zelf benaderd wilt worden.
- 2 We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
- 3 Ben je boos? Probeer er over te praten of ga anders naar een mediator, de meester of de juf.
- 4 Spullen van een ander kind behandel je met respect.
- 5 Word je gepest of heb je ruzie? Vertel het een mediator, aan de juf of meester. Praat er thuis ook over. Houd het vooral niet geheim. Is het opgelost? Dan kunnen we vergeven en vergeten.
- 6 We luisteren naar elkaar en nemen de ander serieus.
- 7 Op GROTE BEER is iedereen welkom!

we hebben respect voor elkaar

we hebben aandacht en zorg voor elkaar

- ✓ we luisteren naar elkaar
- ✓ we helpen elkaar
- ✓ we geven elkaar tips en opstekers

we zorgen voor elkaars veiligheid

- ✓ we zorgen voor elkaar en het gebouw
- ✓ we zeggen 'Stop, hou op!' bij conflicten
- ✓ we wandelen door de gangen
- ✓ we lopen rechts op de trap

iedereen hoort erbij

- ✓ iedereen mag meedoen
- ✓ we staan open voor elkaars ideeën
- ✓ we werken en spelen vreedzaam

Het onderscheid tussen plagen en pesten

Kenmerken van plagen; Iedereen is gelijk. Het gaat heen en weer. Voor de lol. Je kunt zeggen als het niet meer leuk is. Voor iedereen is het leuk. Af en toe.

Gevolgen van plagen; Prettig voor een groep, goede sfeer. Kinderen worden weerbaar, kunnen oefenen met sociale vaardigheden, zoals grenzen aangeven.

Gevaar; kan doorslaan naar pesten!!

Kenmerken van pesten; Eén of meer kinderen spelen de baas. Gaat altijd één kant op, vaak hetzelfde kind. Moeilijk of niet te stoppen. Eén partij heeft er lol in, de ander niet. Gemeen, vaak en langdurig.

Gevolgen van pesten; Onveilige groep, negatieve sfeer. Laag welbevinden, niet alleen bij slachtoffer. Relaties aangaan verloopt moeizaam. Ziek zijn, niet tot leren komen. Indien niet tijdig wordt ingegrepen kunnen gevolgen (lichamelijk, mentaal en m.b.t. leerprestaties) ernstig zijn.

Definitie van Pesten; Pesten is een subtype van **agressief gedrag**, waarbij **één of meer** individuen bij **herhaling** een **betrekkelijk machteloze** ander **aanvallen, vernederen en/of buitensluiten**.

PESTEN

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Over de redenen waarom mensen zich agressief gedragen, bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is geweld een onontkoombaar verschijnsel, dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd, volgens een andere theorie komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de agressie opwekkende omgeving om te vormen en reflectie op het gedrag te stimuleren.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen.

Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan.

Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen moeten oog hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden: Vernederen, belachelijk maken

Schelden

Dreigen

Met bijnamen aanspreken

Gemene briefjes, mailtjes, via social media

Lichamelijk: Trekken aan kleding, duwen en sjoeren

Schoppen en slaan

Krabben en aan haren trekken

Achtervolgen: Opjagen en achternalopen

In de val laten lopen, klemzetten of rijden

Opsluiten

Uitsluiting: Doodzwijgen en negeren

Uitsluiten van feestjes

Bij groepsopdrachten uitsluiten

Stelen en vernielen: Afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen

Banden lek prikken, fiets beschadigen

Afpersing: Dwingen om geld of spullen af te geven

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
- angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- het probleem lijkt onoplosbaar
- het idee dat het niet mag klikken

Signalen van groep:

- Er zijn diverse problemen in de omgang met elkaar binnen de groep, de sfeer is onaangenaam, je moet vaak waarschuwen, “brandjes blussen” etc.

Signalen van de gepeste:

- Het kind heeft een negatief zelfbeeld.
- Ze zijn vaak angstiger, onzeker, gevoeliger en stiller.
- Het kind gedraagt zich teruggetrokken.
- Reageert soms aanvallend op andere kinderen (uit zelfbescherming).
- Het kind gaat niet graag naar school.
- De schoolresultaten worden slechter.
- Het kind speelt (na schooltijd) niet graag buiten.
- Het kind raakt regelmatig dingen kwijt.
- Het kind vertelt dat zijn/haar spullen kapot worden gemaakt.
- Het kind klaagt over hoofdpijn en/of buikpijn.
- Het kind heeft ineens veel blauwe plekken of schrammen.
- Het kind doet niet graag mee aan buitenschoolse activiteiten.
- Het kind durft steeds minder en wordt steeds banger voor andere kinderen.
- Het kind “koopt” vriendjes/vriendinnetjes.
- Het kind krijgt een bijnaam.

Wat voelt iemand die gepest wordt?

Je merkt het aan je lichaam; slapeloosheid, hoofdpijn, buikpijn of ademhalingsproblemen. Zelfvertrouwen neemt af, je vindt jezelf vaak dom of niet mooi. Je bent vaak bang en niet meer spontaan.

(Bijlage...Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling)

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieperliggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

Signalen van de pester:

- Het kind doet opvallend stoer.
- Het kind vertelt graag hoe populair hij/zij is.
- Het kind is tegendraads, opstandig, probeert zijn eigen zin door te drijven.
- Het kind is altijd met hetzelfde groepje.
- Het kind roddelt vaak over andere kinderen.
- Het kind is opvallend agressief tegen andere kinderen en volwassenen.
- Het kind geeft het gepeste kind voortdurend de schuld.

(Bijlage.. Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest)

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf niet in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet opkomen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

(Bijlage ...: Leidraad voor de steungroepaanpak tegen pesten)

Het aanpakken van pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral ook hoe we dat als team het beste kunnen aanpakken.

Online Pesten (digitaal pesten is pesten via internet)

Digitaal pesten wordt ook wel cyberpesten of online pesten genoemd. Digitaal pesten is voor kinderen hetzelfde als face to face pesten. Kinderen maken geen onderscheid tussen online en offline pesten. Net als bij 'gewoon' pesten gaat het bij digitaal pesten om schelden, roddelen en buitensluiten. Het gebeurt ook op andere manieren zoals het hacken van accounts, nare berichten plaatsen uit naam van een ander of bijvoorbeeld het ongevraagd online verspreiden van bewerkte foto's of filmpjes. De gevolgen van digitaal pesten zijn niet direct zichtbaar. Dat maakt het laagdrempeliger om te pesten en soms ook lastiger om te achterhalen wie de pester is.

Overeenkomsten Digitaal pesten en contactpesten;

Net als traditioneel pesten, is het Digitaal pesten vaak structureel, is er sprake van een machtsverschil en is het een doelbewuste handeling.

Verschillen Digitaal pesten en contactpesten;

Anonimiteit: achter een scherm is er een bepaalde laagdrempeligheid en schijnveiligheid om te pesten.

Groot bereik: eens online, altijd online. Je bent geen eigenaar meer van de informatie. Berichten kunnen als sneeuwbal effect gedeeld worden, daarom is de impact zeer groot.

24/7: cyberpesten stopt niet op het schoolplein.

Laagdrempelig: als pester zie je niet wat je aanricht. Je ziet geen reactie.

Is digitaal pesten erger dan traditioneel pesten?

Digitaal pesten gebeurt veel vaker door bekenden dan soms gedacht wordt. Daardoor hebben zij nog een manier om het slachtoffer te bereiken met pestgedrag onafhankelijk van waar het slachtoffer zich op dat moment bevindt. Digitaal pesten kan anoniem. De daders voelen zich veilig, 'ze kunnen mij toch niet vinden'. Digitaal pesten is daardoor vaak directer en brutaler. De dader en het slachtoffer zijn niet fysiek aanwezig, waardoor de pester zich niet geremd voelt. Het aantal toeschouwers bij digitaal pesten is veel groter dankzij het medium (internet). Digitaal pesten is onomkeerbaar; het is erg moeilijk om pestgedrag op het web ongedaan te maken.

Vormen van digitaal pesten

Stalking: het stelselmatig digitaal lastigvallen van iemand

Hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen

Sexting: een combinatie van twee Engelse woorden, seks en texting. Alle jongeren doen aan sexting op één of andere manier. Dit is nieuwe norm onder jongeren. Dus leren hoe dat verantwoord te doen.

Grooming: het benaderen van kinderen jonger dan 18 jaar door een volwassene met als uiteindelijke doel seksueel misbruik.

Sextortion: afpersing met een seksueel getinte foto (of video).

Hoe gaan we daar op Grote Beer mee om? (aanpak)

Wat is het doel?

Het gepeste kind: herstel van eigenwaarde, weerbaarder maken, met plezier naar school gaan.
“Sta mooi rechtop. Zo straal je zelfvertrouwen uit.”

Pester, aanmoedigers, helpers en meelopers: bewustwording van sociaal-emotionele waarden, de groeps sfeer verbeteren en het individuele en/of klassikale pestgedrag terugdringen.

Preventief

- De Vreedzame School; onder andere mediatie door kinderen. (Zie bijlage 1)
- De school heeft een anti-pestbeleid.
- In de schoolgids staat een stukje over pesten en schoolregels.
- In het begin van het schooljaar nemen de leerkracht en de leerlingen gezamenlijk de schoolregels door.
- Onder begeleiding van de leerkracht worden er klassenregels over pesten door de leerlingen zelf opgesteld. Deze regels worden zichtbaar opgehangen in de klas.
- In oktober wordt **SCOL** afgenomen in de groepen 2 tot en met 8. De uitslag wordt later in de groepsbespreking met de IB-er besproken en eventueel interventies worden afgesproken (*dus in de groepsbespreking het thema pesten opnemen*).
- Bij signalering van pesten kan de leerkracht zelf nagaan wat te ondernemen zoals het kind (gepeste of pester) verwijzen naar SOVA.
- Les Mediawijsheid (vanaf groep 5/6)
- AVG Protocol Sociale Media; (Zie bijlage 3).

Individueel

Stap 1: De kinderen lossen het zelf op (pester en gepeste).

Stap 2: Het gepeste kind gaat naar de mediator: mediatie door kinderen onderling.

Stap 3: Het gepeste kind vraagt hulp bij de meester/juf. De leerkracht luistert en neemt het probleem serieus, overlegt met het kind over mogelijke oplossingen, werkt dan samen met het kind aan deze oplossingen. (vb: Stop zeggen, opkomen voor zichzelf, hulp zoeken bij een ander kind, vriendschappen sluiten etc.).

Stap 4: De leerkracht brengt alle betrokken partijen (pester, gepeste en meelopers etc.) bij elkaar en verheldert de situatie, probeert op te lossen en maakt afspraken. Het is belangrijk deze na afgesproken tijd te evalueren.

Stap 5: De leerkracht/anti-pestcoördinator gaat met de ouders van zowel het gepeste kind als de pester praten; na enige tijd evalueren. (Er vindt eventueel een intervisie plaats met andere leerkrachten).

Stap 6: Kringgesprek met de groep over pesten (mogelijk vanaf gr 4/5); vragen hoe de kinderen er zelf over denken hoe dit in hun groep gaat, welke oplossingen ze kunnen bedenken, video bekijken, maak afspraken voor een bepaalde periode etc. Terugwijzen op de eerder gemaakte afspraken. Eigenaarschap!!

Stap 7: Voor het gepeste kind de methode “Zand erover” voorstellen. (Zie bijlage 4; voor bovenbouw). Dit na enige tijd evalueren met het gepeste kind.

Stap 8: Indien het kind (pester of gepeste) individuele hulp nodig heeft/wil kan er (door leerkracht, kind, ouder) professionele hulp aangevraagd worden (SMW of training).

Stap 9: Is er nog steeds sprake van pesten, dan volgen er consequenties (gedragsprotocol, zie bijlage).

Bij online pesten (Cyberpesten);

Stap 1; Bewaar de gestuurde berichten en probeer berichten waarin pestgedrag voorkomt te bewaren. Vertel aan leerlingen hoe ze gesprekken kunnen opslaan, een printscreen kunnen maken.

Stap 2; Blokkeer de afzender wanneer dit mogelijk is. Als de leerling op een chatroom zit kun je vaak onbekende mensen blokkeren of een melding maken van ongewenst gedrag.

Stap 3; Neem contact op met de ouders van de gecyberpeste leerling (en wanneer mogelijk is ook met de ouders van de leerling die cyberpest). Geef ouders en leerlingen tips. Daarnaast is het samen doorlopen van het stappenplan van aanpak van belang.

Stap 4; Wanneer niets meer vanuit school mogelijk is, verwijst de ouders dan (eventueel) door. Er zijn diverse contactpunten die ouders kunnen adviseren voor verdere afhandeling buiten school.

Stap 5; In het geval dat er een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van Cyberstalken. Ouders kunnen dan aangifte doen bij de politie.

Stap 6; Verwijs de gecyberpeste/cyberpestende leerling dat er een anti-pestcoördinator/vertrouwenspersoon(luisterber) aanwezig is op school.

De 10 belangrijkste tips voor kinderen om digitaal pesten te voorkomen

- 1- Deel nooit privégegevens, zoals naam, adres, telefoonnummer of de naam van je school.
- 2- Verzin (samen) een goede nickname.
- 3- Scherm je profiel zoveel mogelijk af; 'alleen voor vrienden' is de beste optie.
- 4- Plaats alleen neutrale foto's (geen sexy foto's) of beter nog; helemaal geen foto's waarop je gezicht herkenbaar is.
- 5- Wees selectief in het accepteren van een vriendschapsverzoek; doe dit alleen wanneer je iemand in het echte leven ooit hebt ontmoet.
- 6- Verwijder onbekende mensen uit je vriendenlijst.
- 7- Houd wachtwoorden en inloggegevens altijd geheim: ook voor je beste vrienden.
- 8- Niet schelden en geen mensen kwetsen, dat zou je in het echt ook niet doen.
- 9- Heb je iets vervelends gezien of meegemaakt? Vertel het aan iemand die je vertrouwt, bijvoorbeeld een ouder, buurvrouw of leerkracht.
- 10- Meld online pesten, als het jezelf over komt of een ander.

Samen met ouders zorgen voor sociale veiligheid

Alle ouders

- Stimuleer je kind op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem goed gedrag van je kind.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer je kind voor zichzelf en voor anderen op te komen.
- Volg je kind van jongs af aan, van bij zijn eerste stappen om internet. Zorg voor een positieve sfeer zodat je kind ook komt melden als er wat fout loopt.
- Zeg je kind nooit hun paswoord te verklappen (ook niet aan hun beste vrienden) of foto's of persoonlijke gegevens door te sturen.
- Praat met je kinderen over een verantwoorde manier van internetgebruik en verdiep je in hun kijk op het internet. Stel daarbij ook veel open vragen. Er zijn ook interessante tests online per leeftijdscategorie.
- Ouders blijven verantwoordelijk voor wat hun kind doet op internet. De meeste digitale pesters denken dat ze niet gevonden kunnen worden. Dat klopt niet.
- Bespreek met je kind dat dreig- of haatmail versturen strafbaar is bij wet. Zich op internet voordoen als een ander persoon, foto's publiceren of verspreiden zonder toestemming van de persoon in kwestie, inbreken in computers, racistische uitspraken doen, wachtwoorden verspreiden ...ook.
- De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

Ouders van de gepeste leerling

- Houd de communicatie met je kind open, blijf in gesprek.
- Neem je kind serieus en sta achter hem/haar.
- Verhoog het zelfrespect van je kind door positieve stimulering.
- Bespreek het probleem met de groepsleerkracht en indien nodig met de anti-pestcoördinator.
- Houd een logboek bij van de pestincidenten.
- Steun je kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van de pester

- Neem het probleem serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak je kind gevoelig voor wat zijn/haar gedrag met anderen doet.
- Besteed (extra) aandacht aan je kind, zodat je weet waar hij/zij mee bezig is.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Maak je kind duidelijk dat je achter de maatregel van de school staat.

Tot slot

De school heeft een beperkte rol in de oplossing van pestgedrag buiten schooltijd. Waar wenselijk kan de school een bemiddelende rol spelen. Digitaal pesten dat voortkomt vanuit de thuissituatie wordt bij voorkeur ook door de ouders onderling opgelost. Digitaal pesten via school valt onder het protocol. Ter verbetering van het pedagogisch klimaat heeft de school de beschikking over de volgende hulpmiddelen:

- *De Vreedzame School*
- *Les Mediawijsheid*
- *SOVA (Sociale Vaardigheden)*
- *Rots en Water*; Het Rots en Water basisprogramma is een preventieve interventie gericht op leerlingen van 9 tot 18 jaar in het regulier en speciaal primair en voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Doel van het programma is om sociale en emotionele competenties van leerlingen te vergroten en problemen die zij zelf of met anderen ervaren te verminderen of te voorkomen. Het programma wordt klassikaal aangeboden en is een combinatie van fysieke oefeningen en spel, rollenspel, psycho-educatie, reflectiemomenten en verwerkingsopdrachten.
- *Zand erover*; Bij de interventie Zand erover! Krijgen alle betrokken leerlingen de verantwoordelijkheid om een pestprobleem in zeven stappen op te lossen. Met als uitgangspunt: De groep heeft een peestsituatie gecreëerd en neemt de verantwoordelijkheid voor de oplossing. Bij het zoeken naar die oplossing is niet alleen de gepeste leerling en de pester betrokken, maar ook de toeschouwers en de meelopers. Zo stelt de gepeste leerling samen met een coach een groepje samen waarin de pester, meelopers en steungevers zitten. Deze groep krijgt de opdracht om het gepeste kind weer veilig te laten voelen. De leerlingen spreken hierbij niet over de schuldvraag. Ze kijken samen naar wat er moet veranderen en doen voorstellen.
- Klasse(n)kracht!
- *Overleg met de Interne Begeleiding (IB).*

Bijlage 1: Stappenplan mediatie

Het begin

1. Hallo, wij zijn en Hoe heten jullie?
Wij zijn mediators. We kunnen jullie helpen om het conflict op te lossen.
Willen jullie hulp bij het oplossen van het probleem?
2. Zoek een rustige plek om de mediatie te doen.
3. We hebben drie regels:
 1. We doen echt ons best om het probleem op te lossen.
 2. We gaan niet schelden.
 3. We laten elkaar uitpraten.
4. Zijn jullie het daarmee eens?

Het conflict

5. Wat is het probleem? **Vat samen.**
6. Hoe voel je je erbij?
7. Wat is er volgens jou gebeurd? **Vat samen.**
8. Hoe voel je je erbij?
9. Dus als ik het goed begrijp, is jullie conflict dat

Oplossingen bedenken

10. Weet jij een oplossing waarmee jullie allebei tevreden zijn? **Vat samen.**
11. Vraag de ander: Ben je het daarmee eens?
nee > stap 12
ja > stap 15
12. Weet jij een oplossing waarmee jullie allebei tevreden zijn? **Vat samen.**
13. Vraag de ander: Ben je het daarmee eens?
nee > stap 14
ja > stap 15
14. Kunnen jullie er een win-win oplossing van maken? Kunnen jullie nog andere oplossingen bedenken? Mag ik een tip geven? **Laat kinderen zelf meer oplossingen bedenken en help een goede oplossing uit te kiezen.**

Afronding

15. Dus de oplossing is.....Klopt dat?
16. Hoe gaan jullie dat doen?
17. Hoe voel je je nu? Gefeliciteerd met het oplossen van het conflict.
Geef ze een hand, en vraag of ze elkaar ook een hand willen geven.
18. Vul het mediatieformulier in.

Bijlage 2: Regels gebruik internet en sociale media

1. Er worden geen foto's op sociale media geplaatst van leerlingen/ouders die daar geen duidelijke toestemming voor gaven.
2. Persoonlijke gegevens (naam, adres, telefoonnummer enz.) worden niet doorgegeven op internet.
3. Bij gebruik van een zoekmachine worden woorden ingetypt die op school mogen worden gebruikt.
4. Er worden geen bestanden van internet gedownload. Als hierom wordt gevraagd wordt er op 'nee' geklikt.
5. Sociale media en spelletjeswebsites zijn op school niet toegestaan zonder toestemming van de leerkracht.
6. De leerling vertelt het aan de leerkracht als hij informatie ziet, waardoor hij zich niet prettig voelt of die hij niet leuk vindt.
7. De mobiele telefoon wordt door de leerling alleen gebruikt als de leerkracht hier toestemming voor geeft.
8. De leerkracht spreekt met de leerling af op welk tijdstip en hoe lang de leerling op internet mag en van welke programma's er gebruikt gemaakt mag worden. Spellen met geweld worden op Grote Beer niet gespeeld.
9. Er wordt alleen geprint met toestemming van de leerkracht.
10. Er wordt niemand gekwetst/gepest via de computer, laptop, tablet, app, sociale media of telefoon. Dit geldt voor situaties in en buiten school.
11. Er wordt niet gegeten en gedronken bij de computer, laptop of tablet.

Bijlage 3: Sociale media in en buiten de school

A. Voor leerlingen en medewerkers

1. Het is leerlingen en medewerkers niet toegestaan om tijdens de lessen actief te zijn op sociale media.
2. Het gebruik van sociale media in de les voor onderwijsdoeleinden is op instructie van de docent wel toegestaan, mits het geen vertrouwelijke of persoonlijke informatie betreft en andere betrokkenen niet schaadt.
3. Elke betrokkene dient zich ervan bewust te zijn dat de gepubliceerde teksten en uitlatingen voor onbepaalde tijd openbaar zullen zijn, ook na verwijdering van het bericht.
4. Het is voor betrokkenen niet toegestaan om foto-, film- en geluidsopnamen van school gerelateerde situaties op de sociale media te zetten tenzij de schoolleiding na overleg met betrokkenen hier uitdrukkelijk toestemming voor plaatsing hebben gegeven;
5. Alle betrokkenen nemen de fatsoensnormen in acht. Als fatsoensnormen worden overschreden (bijvoorbeeld: mensen pesten, kwetsen, stalken, bedreigen, zwartmaken of anderszins beschadigen) dan neemt de school passende maatregelen.

B. Voor medewerkers tijdens werksituaties

1. Medewerkers hebben een bijzondere verantwoordelijkheid bij het gebruik van sociale media: privémeningen van medewerkers kunnen eenvoudig verward worden met de officiële standpunten van de school. Indien een medewerker deelneemt aan een discussie die (op enigerlei wijze) te maken heeft met de school dient de medewerker te vermelden dat hij/zij medewerker is van de school.
2. Bij twijfel, of wanneer een publicatie in strijd is met deze richtlijnen, neemt de medewerker contact op met de rector.

C. Voor medewerkers buiten werksituaties

1. Het is de medewerker toegestaan om school gerelateerde onderwerpen te publiceren mits het geen vertrouwelijke of persoonsgebonden informatie over de school, zijn medewerkers, leerlingen, ouders/verzorgers en andere betrokkenen betreft. Tevens mag de publicatie de naam van de school niet schaden.
2. Indien de medewerker deelneemt aan een discussie die (op enigerlei wijze) te maken heeft met de onderwijsinstelling dient medewerker te vermelden dat hij/zij medewerker is van de school.
3. Indien de medewerker over de school publiceert dient hij/zij het bericht te voorzien van het bericht dat de standpunten en meningen in dit bericht de eigen persoonlijke mening zijn en los staan van eventuele officiële standpunten van de school. Verder meldt de medewerker dat hij of zij niet verantwoordelijk is voor de inhoud en uitlatingen van derden.

Bijlage 4: Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie wordt je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak wordt je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?
- *Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:*
 - Hoe communiceert de leerling met anderen?
 - Welke lichaamstaal speelt een rol?
 - Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
 - Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan want niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming.

Bijlage 5: Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- *de leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan*
- *Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen*
- *Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt*

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde.

- probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is.
- relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie.
- specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.

Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen?

Biedt zo nodig hulp aan de pestcoördinator.

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie richtlijnen pesten).

Bijlage 6: Leidraad voor de steungroepaanpak tegen pesten

- Schets een beeld van het "slachtoffer" (van de situatie) om omstanders, pesters en vrienden te identificeren.
 - Maak vervolgens een supportgroep van 5-8 leerlingen uit de combinatie van toeschouwers en pesters en potentiële vrienden.
- Pesters worden absoluut nergens van beschuldigd, nergens boos over aangekeken.
- In het gesprek geef je als leerkracht aan dat je hulp nodig hebt want X voelt zich ongelukkig.
 - Empathie/medeleven met het slachtoffer versterken.
 - Was jij wel eens ongelukkig?
 - Hoe zou dat komen?
 - Wat zou jij doen als dat gebeurt?
 - Wat kan jij doen om het te voorkomen?
 - Leg uit dat niemand hier op school zich ongelukkig zou mogen voelen, en omdat zij X beter kennen dan wie ook, weten zij waarschijnlijk het beste waarom en wanneer X ongelukkig is. (Meestal komt er dan vanzelf info.)
 - Wat kunnen jullie doen? Is er iets wat jij/jullie kunnen doen? Een klein dingetje?
 - Bewondering uitspreken voor het plan van deze groep.
 - Hen wordt NIET gevraagd om iets te beloven en ze krijgen ook geen opdrachten of taken mee!
 - Wel wordt verteld dat ze in de vervolgspraak alles kunnen vertellen wat hun gelukt is om te doen.
 - Op dit punt wordt dus de verantwoordelijkheid overgedragen aan de groep. Dit is cruciaal: zij moeten de "eigenaren" van het plan worden.
 - Vervolggesprek---terugblik:
 - EERST met het "slachtoffer" (5 minuten is vaak al voldoende)
 - Hoe gaan de zaken nu?
 - Complimenten voor elk succes!
 - Terugkijken met de groep:
 - Hoe gaan de zaken? (en complimenteren voor de hulp)
 - Hoe deed je/deden jullie dat?